

Dermatosi nodular kutsakorrari buruzko galderak eta erantzunak

2026/01/05

1. bertsioa

ELIKADURA, LANDA GARAPEN,
NEKAZARITZA ETA
ARRANTZA SAILA
DEPARTAMENTO DE ALIMENTACIÓN,
DESARROLLO RURAL,
AGRICULTURA Y PESCA

Gaixotasun larria al da?

EB mailan, «A kategoriako gaixotasun» gisa katalogatuta dago: Europar Batasunean orokorrean agertzen ez den gaixotasun bat da, eta gaixotasun hori antzeman bezain laster hartu **behar dira desagerrarazteko neurriak. Nahitaez deklaratu beharreko gaixotasuna da, oso kutsakorra eta inplikazio ekonomiko handia du abeltzaintza-sektorearentzat.**

Zein da gaixotasunaren agente eragilea?

Poxviridae familiako Capripoxvirus generoko birus batek sortutako gaixotasuna da.

Zein espezieri eragiten die?

Behi-aziendan bakarrik eragiten du gaixotasuna (Bos Taurus, zebuak eta etxeko bufaloak). **Ez da gaixotasun zoonotikoa**, eta, beraz, pertsonok ezin dugu gaixotasuna hartu.

Zein da egoera Europan?

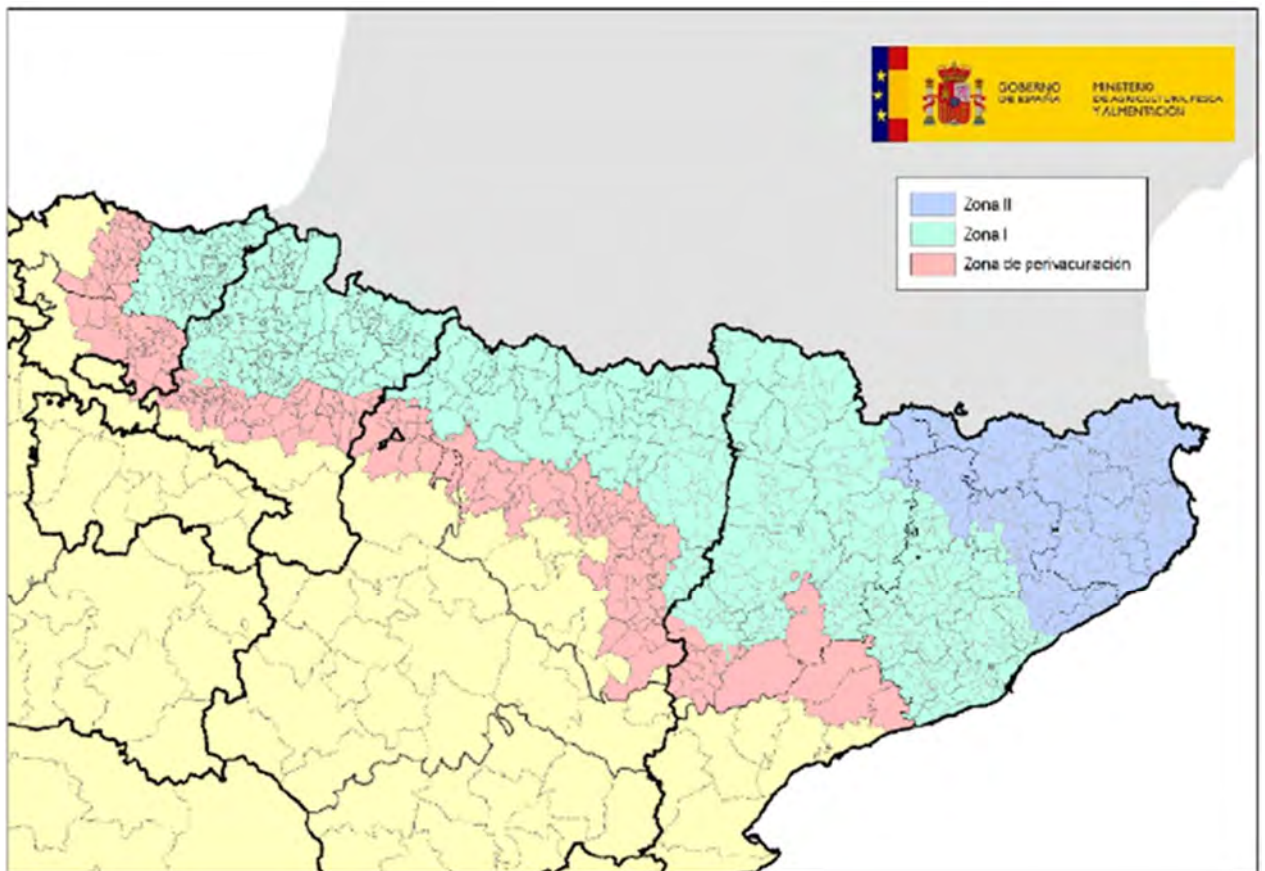
Lehen agerraldiak Italian izan ziren, zehazki Sardinia uhartean. Ondoren, foku bat izan zen Lonbardian. Italian 80 foku inguru deklaratu dira, eta azaroaren erdialdetik ez da agerraldi berririk izan. Ordutik aurrera, gaixotasuna Frantziara hedatu zen, eta 116 foku deklaratu dira; horietako bat Luby-Betmont herrian detektatu zen, Hautes Pyrénées departamenduan (65).

Iturria: <https://www.plateforme-esa.fr/>

Katalunian, 2025eko urriaren 3an deklaratu zen lehen fokua, eta guztira 17 foku daude, guztiak Gironan, non EBko araudiak ezarritako neurri guztiak aplikatzen ari diren. Dokumentu hau idatzi den egunean, urriaren 16tik ez da fokurik egon Katalunian. Katalunian eta Aragoiko eskualde batzuetan txertoak jartzen ari dira, eta Europako

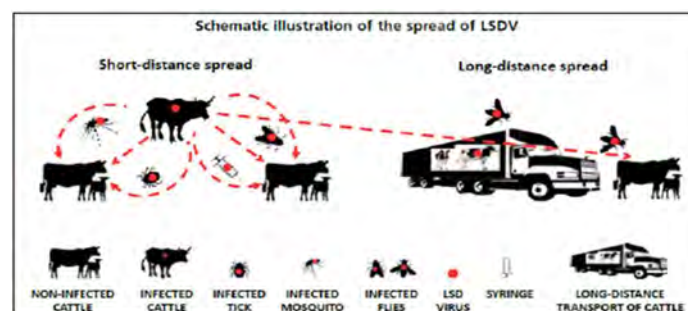
Batzordeari proposatu zaio txertaketa-eremua zabaltzea Pirinioetako hegoaldeko eremu osoan.

Iturria: MAPA

Nola kutsatzen da?

Transmisioa zeharka gertatzen da, batez ere, **bektore mekanikoen bidez: hala nola eulien, eltxoen, tabanoen eta kaparren bidez**. Zeharkako transmisioa ekipo, arropa, bota edo ibilgailu kutsatuen bidez ere egin daiteke. Neurri txikiagoan, infektatutako animaliak animalia osasuntsuei zuzenean transmititzeko aukera dago, zarakarren eta larruazaleko lesioen bidez (birusak 40 egun iraun dezake), eta infektatutako animalien listuarekin, sudur-jariakinarekin, esnearekin eta semenarekin kontaktua izateagatik. Hori dela-eta, txahalak beren amen edoskitzean kutsa daitezke, eta animaliak estalketa naturalean edo intseminazio artifizialean kutsa daitezke, infektatutako semenarekin. Birusa ere umetokiaren bidez transmititzen da ametatik ondorengoetara.

Iturria: Lumpy skin disease - A field manual for veterinarians. FAO

Zein dira sintomak?

Infekzioa gertatu eta 6-9 egun bitartean agertzen dira (4-14 egun, iturrien arabera), baina 25 egun ere igaro daitezke sintomak agertu arte. Kontuan izan behar da infektatutako animaliak egon daitezkeela, ageriko sintomarik ez dutenak (infekzio subklinikoa). Animalien % 10 eta 20 artean gaixotu ohi dira, baina % 45era irits daiteke. Heriotza-tasa % 1 eta % 5 artekoa da.

Fase klinikoan honako seinale hauek agertzen dira: sukar altua, esne-ekoizpenaren murrizketa zorrotza, depresioa, apetitu falta eta pisua galtzea, noduluak larruazalean, muki-mintzetan eta barne-organoetan, akidura, nodulu linfatikoen hantura, larruazaleko edema eta, batzuetan, heriotza. Ezaugarri bereizgarriena da **lesioak agertzea larruazalean, nodulu eta tumefakzio moduan**. Horiek nekrosatu egiten dira eta normalean bigarren mailan infektatzen dira, eta lesio zornedunak eragiten dituzte. Lesio horiek, azkenean, lehortu egiten dira eta lodiera handiko zarakarrak eratzen dituzte (1 eta 5 cm arteko diametroa) larruazalpeko ehunean, eta, batzuetan, hezur eta elurretako muskulaturan, bizkarrean, hanketan, eskrotoan, perinean, barpaketan, belarrien oinarrian, ahoko mukosan eta kolan. Nolanahi ere, **ekoizpenen beherakada handia eragiten du**.

Europako arrazetako animaliek gaixotzeko arrisku handiagoa dute, batez ere esne-behiek.

Iturria: Lumpy skin disease - A field manual for veterinarians. FAO

Nola diagnostikatzen da?

Sintomatologia kontuan hartuta, **gaixotasuna berresteko modu bakarra laborategi ofiziala da** (PCRa bezalako teknika biologikoengatik), lesioak beste gaixotasun batzuen antzekoak izan baitaitezke. Lehen etapetan, odol-laginak har daitezke antikoagulatzailearekin, begiko jariakinen isipuekin eta sudurreko eta ahoko mukosekin. Ondoren, larruazaleko lesioen laginak ere har daitezke. Hildako animalietatik abiatuta, larruazaleko noduluak, barea, birikak, hesteetako mukosa edo gongoil mesenteriko eta bronkialak har daitezke.

Ondorengo faseetan, serum-laginak ere har daitezke, antigorputzen presentzia agerian uzteko.

Tratamendurik badu?

Ez dago tratamendu terapeutikorik. Abere-talde bati eragiten dionean, berehala zabaltzen da animalien artean. Egia da batzuek bizirik dirautela, baina infektatutako animalia bakoitzak gaixotasuna ondoko artaldeei transmititzeko arriskua dakar, gaixotasuna transmititzen duten intsektuen bidez.

Nola egiten zaio aurre gaixotasunari?

Europako araudiak ezartzen du dermatosi nodular kutsakorra **A kategoriako gaixotasuna** dela, eta, beraz, nahitaez deklaratu eta berehala desagerrarazi behar dela. Foku bat deklaritzen denean, beharrezkoa da jarduketa hauek abian jartzea:

- **Ustiatetik behien hustualdi sanitarioa (hilketa)** eta gorpuen suntsiketa kontrolatua.
- Animalien, produktuen eta ibilgailuen mugimenduak murriztea.
- Instalazioak eta ibilgailuak desinfektatzea eta intsektuak hiltzea.
- Agerraldiaren jatorria eta irismena zehazteko ikerketa epidemiologikoa.

Ezertarako balio al du intsektuak hiltzea?

Bai. Intsektuak hiltzea funtsezko neurria da birusaren hedapena kontrolatzeko, intsektuak baitira igorle nagusiak. Animaliak, instalazioak eta ibilgailuak erabilera **horretarako baimendutako eta erregistratutako produktuekin** tratatuko dira, eta dagokien erregistroetan idatziko da haien aplikazioa.

Animalien desintsektazioaren kasuan, kontuan hartu beharko da produktu guztiak sendagai baimenduak izango direla eta albaitariaren preskripzioaren mende egongo direla, eta, hiltzera doazen animalien kasuan, itxarote-denbora kontuan hartu beharko dela. Ekoizpen ekologikoak baldintza bereziak ditu.

Instalazioak eta garraiobideak fumigatzeko, baimendutako produktu biozidak erabili beharko dira.

Kontuan izan honako hauek:

- Garraiobideak desintsektatu aurretik, garbitu eta desinfektatu egin behar dira. Materia organikoak euliak eta beste bektore batzuk erakartzen ditu.
- Produktua erabiltzeko baldintzak irakurtzen eta errespetatzen ditu.
- Utzi gainazala lehortzen animaliak kargatu aurretik.
- Animaliak kargaren aurretik intsektuak hiltzea.

[MAPAren webgune honetan](#) abeltzaintzan erabiltzen diren produktu intsektiziden zerrenda bat dago.

Zer egin dezaket animaliairen bat kutsatzeko aukera minimizatzeko gaixotasuna nire ustiatetik gertu dagoenean?

Biosegurtasun-neurriak ezarri:

- Ustiatetik kanpoko bisitak saihestu edo ahalik eta gehien murriztu, baita beste ustiategi batzuetara egiten ditugun bisitak ere.
- Ustiategien artean langileak, makinak, erremintak, pentsuak, oheko materiala eta beste material eta tresna batzuk partekatzea ekiditu.
- Ibilgailuen garbiketa eta desinfekzioan aparteko arreta jarri, bereziki gurpil eta baxuena, ustiategian sartu ondoren eta ustiatetik irten aurretik.
- Produktu baimenduak dituzten lokalak, garraiobideak eta animaliak behar bezala desintsektatu, bektoreak minimizatzeko.

Oso garrantzitsua da **albaitaritza-zerbitzuei gaixotasunaren susmoaren berri ematea**.

Zer gertatuko litzateke nire ustiategian kasu positibo bat izanez gero?

Animalia guztiak nahitaez hil behar direla jakinaraziko dizute, baita zure ustiategian egon daitezkeen abereak elikatzeke esnea, esnekiak, haragi-produktuak, larruak, esperma, obuluak, enbrioak, ohea, simaurra eta pentsua suntsitu beharko direla ere. Hilketak ustiategian bertan egingo da. Neurri traumatikoak dira, gaixotasuna errotik kentzeko, azienda babesteko eta gaixotasuna beste ustiategi batzuetara hedatzea saihesteko.

Eraiketa ahalik eta denbora laburrenean eta ustiategian bertan egingo da, birusa zabaldu ez dadin. Hildako animalien hilotzak eta kutsa daitezkeen produktu guztiak (esnea, pentsua, simaurra...) ezabatu egin beharko dira.

Ondoren, eragindako establezimendua garbitu eta desinfektatu beharko da, makineria barne.

Zergatik ez dira bakarrik hiltzen sintomak dituzten Animaliak?

Infektatutako animaliak egon daitezke, egun asko igaro arte sintomarik garatzen ez dutenak, eta bitartean birusa ezabatzen ari dira.

Beste herrialde batzuetako esperientziak erakutsi du osasun-hutsunea, mugimenduak kontrolatzeko neurriak eta txertoa batera aplikatzea dela gaixotasunari aurre egiteko biderik egokiena.

Nola eragiten dio nire ustiategiari ondoko ustiategi batean positibo bat agertzeak?

DNC foku bat berretsi eta berehala, **eremu mugatu bat** ezarriko da, honela osatua:

- **babes-eremu bat**, eragindako ustiategiaren inguruan gutxienez 20 km-ko erradioa izango duena, eta gutxienez 28 egunez aplikatuko dena. 28. egun hortik aurrera, eta foku berririk deklaratu ez bada, zaintza-eremuan ezarritako neurriak aplikatuko dira.
- **Zaintza-eremu bat**, gutxienez 50 km-ko erradiokoa, gutxienez 45 egunez aplikatzeko, betiere kasu berririk baieztatzen ez bada, eragindako ustiategiei

garbiketa- eta desinfekzio-lan osoak egin badituzte eta azterketa klinikoak eta laborategikoak egin badituzte.

Hauek dira bi eremu horietan hartu beharreko neurriak:

- 1) Beste espezie batzuetako animaliekin kontakturik ez izatea eta espazioak ez partekatzea
- 2) Ganadua gainbegiratzea eta sintoma bateragarrien agerpena zaintzea. Gaixotasunari buruzko edozein susmoren aurrean, albaitariari berehala abisatu.
- 3) Animalien desinsektatzea eta tratamendua errepikatzea produktuaren erabilera-orrrian adierazitako babes-denbora amaitu ondoren
- 4) Ustiatzean biosegurtasun-neurriak indartzea. Ustiatzean pertsonen eta ibilgailuen sarrera ahalik eta gehien murriztea, eta ibilgailuen sarreretan eta irteeretan desinfekzio-sistema egokiak erabiltzea.
- 5) Albaitaritza Zerbitzu Ofizialek mugatutako eremuan kokatutako ustiatzeak bisitatzea, babes-eremuan daudenak eta fokuen arrisku-kontaktuak direnak edo, dena delakoagatik, arrisku handienekotzat jotzen direnak lehenetsiz, ikuskapen kliniko eta animalien identifikazioaren kontrola eginez, bai eta ezarritako neurriak betetzen direla egiaztatzea ere.
- 6) Eremu horietan hainbat debeku ezarriko dira, dokumentu honen **eranskinean** agertzen direnak.

Ba al dago dermatosi nodular kutsakorren aurkako txertorik?

Bai, txerto bizi indargabetua da, eta haren eraginkortasuna eta segurtasuna behar bezala egiaztatuta da, Europar Batasuneko beste herrialde batzuetan, hala nola Frantzia, Italia eta Balkanetan eta Katalunian azken urteetan ezarritako txertaketa-kanpainetan aplikatu delako. Txerto horiek larrialdiko txertaketa-kanpainetan edo prebentzio-kanpainetan erabiltzen dira, arrisku handiko eremuetan. Dermatosi nodular kutsakorren txertoa legez araututa dago, eta, beraz:

- Txertoaren erabilera osasun-agintaritza eskudunak baimendu eta gainbegiratu behar du beti.
- Txertoa jarri aurretik, Europako Batzordeak dagokion txertaketa-plana onartu behar du, eragindako eremura mugatuko dena.

Zergatik ez gara gure animalien txertoa hartzen ari?

Ez da ustiatzeetako egunerokoa aplikatzen den prebentzio-txertoaren antzekoa, eta fokua agertu diren eremuetan soilik erabiltzen da, nahiz eta alboko eremuetan ere zabal daitekeen. Abiapuntu gisa, kontuan hartu behar da DNCA A kategoriako gaixotasun bat dela, eta, beraz, helburua gaixotasuna desagerraraztea eta azienda gaixotasunaren aurka txertatuta ez edukitzea dela.

Estatu kideek bi kasutan bakarrik ezar dezakete txertoa:

- Eremu batean agerraldiak egotea (hori izango litzateke lurralde batean kasu asko baieztatuko liratekeen kasua).
- Eremu mugatuaren ondoko eremuan birusa sartzeko arrisku nabarmena egotea.

Birusaren eraginpean ez dauden eta birusa sartzeko arrisku handirik ez duten lurraldeetarako, ez da txertaketa aurreikusten.

Zein da txertaketaren onura?

Murrizketa-eremuan txertatzearen helburua da gaixotasuna ez hedatzea fokuak deklaratu diren ustiategietatik, bai eta animaliengan immunitate-maila handia lortzea ere. Immunitate hori txertoa jarri eta 28 egunera lortzen da. **Nolanahi ere, txertoa jarri den ustiategi batean foku bat deklaritzen bada, animalia guztiak hilko dira.**

Zer ondorio ditu ustiategiaren egunerokoan animaliak txertatzeak?

Txertaketa zama bat da ustiategientzat, ganaduaren mugimenduak zailtzen dizkielako. Mugimenduen murrizketa horiek indarrean egongo dira ezarritako aldi batean, hau da, 8 hilabetetik 26 hilabetera bitartean, egiten den zaintza motaren arabera, eta betiere laneko probetan kasu klinikorik eta emaitza negatiborik ez dagoela frogatzen bada.

Bitartean, ganadua txertaketa-eremuetatik mugitu ahal izateko, oso baldintza zorrotzak ezartzen dira, ustiategia dagoen txertaketa-eremuaren eta mugimenduaren xedearen arabera. Txertoaren iraupenarekin, animaliei egindako azterketa klinikoen emaitzekin eta lan-proben emaitzekin lotutako baldintzak dira. Gainera, animaliek jatorrizko ustiategian egoteko gutxieneko aldiak eska daitezke, bai eta inguruko ustiategien txertaketa-estatusa ere.

Zer gertatzen da murrizketa-eremuan dauden esne-ustiategiek ekoitzitako esnearekin?

Murrizte-eremuan dauden esne-ustiategietako esnari tratamendu termikoa emango zaio, eta 20km-ko eremuko ustiategietatik badator (babes-eremua) zisternak zigilatuta atera beharko dira.

Non irakur dezaket informazio gehiago?

Gaian gehiago sakontzeko, [ELIKAren](#) eta [MAPAren](#) webguneetara jo dezakezu.

Eranskina

EREMU MUGATUKO DEBEKUAK	SALBUESPENAK	
	BABES-EREMUA	ZAINITZA-EREMUA
Behien-sarrera eta -irteera mugimenduak eremu mugatuan dauden establezimenduetan)	Agintaritza eskudunak baimendu ahal izango ditu babes-eremuan kokatutako establezimenduetatik egin beharreko joan-etorriak, baldintza espezifikoan pean.	Agintaritza eskudunak baimena eman ahal izango du zaintza-eremuan kokatutako establezimenduetatik joan-etorriak egiteko, baldintza espezifikoan menpean.
	Agintaritza eskudunak baimena eman ahal izango du babes-eremuan dauden establezimenduetatik gertuen dagoen hiltegiara joateko.	Agintaritza eskudunak baimena eman ahal izango du zaintza-eremuan dauden establezimenduetatik hurbilen dagoen hiltegiara joateko.
	Agintaritza eskudunak baimena eman ahal izango du babes-eremutik kanpoko animaliak babes-eremuan dagoen hiltegi batera lekualdatzeko baldintza jakin batzuetan	Agintaritza eskudunak baimena eman ahal izango du zaintza-eremutik kanpoko animaliak zaintza-eremuan dagoen hiltegi batera lekualdatzeko baldintza jakin batzuetan.
Ehiza animalien birpopulazioa		
Azokak, merkatuak, erakusketak eta animalien bestelako kontzentrazioak		
Eremu mugatuan kokatutako establezimenduetako behien esperma, obozitoak eta enbrioiak biltzea eta lekualdatzea	Mugimendu horiek baimenduko dira kontrol-neurri guztiak bertan behera gelditzen direnean eta baldintza jakin batzuk betetzen direnean.	Mugimendu horiek baimenduko dira kontrol-neurri guztiak bertan behera gelditzen direnean eta baldintza jakin batzuk betetzen direnean.
Intseminazio artifizial ibiltaria		
Estalketa natural ibiltaria		
Behi-erraiak hiltegietatik lekualdatzea		

EREMU MUGATUKO DEBEKUAK	SALBUESPENAK	
	BABES-EREMUA	ZAINZA-EREMUA
Eremu mugatuan kokatutako establezimenduetatik lortutako esne gordinaren eta oritzaren joan-etorriak	Esne gordina lekualdatzeko baimena eman ahal izango da. - Eraldaketa-establezimendu batera eramaten direnean (esne-zentrala eta beste batzuk), arriskua murrizteko tratamenduak jaso ditzaten - Jatorrizko establezimendutik eraldaketa-establezimendura esne gordina edukiontzi zigilatueta garraiatu behar da - Eraldaketa-establezimenduak eremu mugatu berean edo eremu mugatutik ahalik eta hurbilen egon behar du, eta haren jarduerak albatari ofizialek ikuskatu behar dituzte.	Esne gordina lekualdatzeko baimena eman ahal izango da. Eraldaketa-establezimendu batera eramaten direnean (esne-zentrala eta beste batzuk), arriskua murrizteko tratamendua jaso ditzaten
Esnekiak eta oritzez egindako produktuak eremu mugatutako establezimenduetatik lekualdatzea	Termikoki tratatutako esnetik pasteurizazio-tratamendu minimoarekin egindako esnekiak lekualdatzeko baimena emango da.	Termikoki tratatutako esnetik pasteurizazio-tratamendu minimoarekin egindako esnekiak lekualdatzeko baimena emango da.
Simaorra, azpiak barne, lekuz aldatzea.	Agintari eskudunak simaorra eta azpiak lekualdatzeko baimena eman ahal izango du baldintza jakin batzuetan.	Agintari eskudunak simaorra eta azpiak lekualdatzeko baimena eman ahal izango du baldintza jakin batzuetan.